

23. møde.

Tirsdag den 16. november kl. 13.

Den første sag på dagsordenen var:
Redegørelse af udenrigsministeren.
(Redegørelse nr. II).

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Udviklingen i Afrika har medført, at denne verdensdels problemer i dag indtager en helt central plads i den offentlige debat. Det er derfor med tilfredshed, at regeringen har efterkommet denne lejlighed til på baggrund af de seneste FN-afstemninger at redegøre for sin holdning til de alvorlige problemer, som især situationen i det sydlige Afrika frembyder. Det er kun sjældent, vi her i tinget har mulighed for at drøfte en sådan afgrænset udenrigspolitisk problemkreds og derigennem gå lidt dybere end under den årlige udenrigspolitiske debat, og jeg vil derfor gerne takke hr. Ninn-Hansen for hans forslag om, at vi får denne debat nu.

Som optakt til debatten vil jeg søge at redegøre for elementerne i regeringens Afrikapolitik og belyse, hvorledes den er kommet til udtryk i en række forhold igennem de senere år. Jeg tænker her navnlig på vores FN-politik, jeg tænker på det langvarige samarbejde med de nordiske lande, tilkomsten af et samarbejde med EF-landene, vort bistandssamarbejde med mange lande i Afrika og den humanitære støtte til afrikanske frihedsbevægelser.

Det altoverskyggende problem i det sydlige Afrika er jo de stedlige befolkningers ønske om at frigøre sig dels for kolonialisme og dels for racisme. Danmarks politik afspejler vor grundfæstede holdning til disse fundamentale spørgsmål – en holdning, der aldrig har været draget i tvivl.

Lige siden Danmarks indtræden i FN har vi haft den holdning, at befolkningerne i de tidligere koloniområder skal have adgang til frit at udøve deres ret til selvbestemmelse og til uafhængighed i overensstemmelse med FNs pagt. Dette princip må ses i sammenhæng med den helt afgørende vægt, som vi her i landet tillæg-

ger de grundlæggende menneskerettigheder. Denne indstilling bragte os som bekendt i en periode for nogle år siden i et modsætningsforhold til en af vore allierede inden for NATO, nemlig det daværende styre i Portugal. Man kan ikke lade være at spørge, om ikke historien har vist, at vi gjorde ret i at lade os lede af en principiel og langsigtet holdning til disse spørgsmål fremfor at lade mere kortsigtede overvejelser være afgørende.

Uden at fortabe mig i en historisk redegørelse for den politiske udvikling i Afrika vil jeg søge at belyse situationen, som den tegner sig i dag, på basis af et kort tilbageblik over de seneste år, og jeg vil begynde med Zimbabwe, som vi vel hører mest om i denne tid.

Sydrhodesiaspørgsmålet tog, som det vil huskes, sin begyndelse, da Ian Smith den 11. november 1965 ensidigt proklamerede landets uafhængighed af Storbritannien for derigennem at få mulighed for at føre en undertrykkelsespolitik i forhold til det sorte flertal i landet. Aktionen blev umiddelbart efter fordømt af sikkerhedsrådet, der først vedtog en opfordring til afbrydelse af økonomiske forbindelser med Sydrhodesia og senere gik ind for bindende sanktioner – sanktioner, som er blevet udvidet og styrket siden. Skiftende danske regeringer har siden meget nøje overholdt disse sanktionsbestemmelser og har i det hele taget søgt at bidrage til en styrkelse af presset mod Smithregimet.

Det blev imidlertid, som årene gik, stadig mere åbenbart, at denne internationale pressionspolitik ikke kunne bringe de nødvendige fremskridt. For at undgå truslen om den væbnede konflikt var det, at udenrigsminister Kissinger indledte den diplomatiske aktivitet, som nu har ført de stridende parter til forhandlingsbordet i Genève. I min tale på FNs generalforsamling i september gav jeg udtryk for vor anerkendelse af den amerikanske regerings bestræbelser og fremhævede, at det nu måtte være alle FN-medlemmers pligt at bidrage til, at disse forhandlinger fik et heldigt udfald. Samtidig gav jeg udtryk for et vist forbehold over for disse forslags entydighed, og dette forbehold har de hidtidige forhandlinger i Genève jo desværre alt for klart vist det berettigede i. Jeg kan nævne, at den støtte på 100.000 kr., som finansudvalget i sidste uge på regeringens forslag bevilgede nationalistederne til dækning af deres udgifter i forbindelse med konferencen i Genève, er et, om end beskedent, dansk udtryk